Skolinspektionen

Yttrande

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

2010-03-05

Dnr 02-2009:4150

Yttrande över betänkandet En ny kameraövervakningslag (SOU 2009:87)

Ju 2009/9063/L6

Skolinspektionen ställer sig positiv till att reglerna angående kameraövervakning blir tydligare och enklare att tillämpa och att avvägningen mellan intresset av övervakning å ena sidan och enskildas intresse av att inte bli övervakad å andra sidan tydliggörs. Skolinspektionen vill därutöver lämna följande synpunkter på utredningens förslag.

Att bli kameraövervakad innebär ett allvarligt intrång i den personliga integriteten. Såsom utredningen konstaterat har elever med skolplikt i princip inte någon möjlighet att undvika en eventuell övervakning i skolan varför eleverna kan sägas ha ett särskilt uttalat behov av integritetsskydd. Även den värdegrund för skolan som bl.a. kommer till uttryck i skollagen betonar vikten av att var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och att ingen ska utsättas för någon form av kränkande behandling, vilket kameraövervakning skulle kunna betraktas som. Detta talar sammantaget för en synnerligen restriktiv användning av kameraövervakning i grundskolor.

Enligt utredningen är kameraövervakning i miljöer där allmänheten inte har tillträde, vilket t.ex. gäller för skolans inomhusmiljöer, tillåten endast om sådan övervakning krävs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller *andra berättigade ändamål föreligger* om övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vad andra *berättigade ändamål* kan vara finns inte närmare preciserat utan stöd för denna bedömning ska enligt utredningen sökas i praxis och allmänna råd. Enligt Skolinspektionens bedömning bör det dock, mot bakgrund av elevernas behov av integritetsskydd, i författningskommentaren tydligare exemplifieras vad detta kan innebära för t.ex. en skola. Härmed ges en väsentlig vägledning för alla de rektorer som har att hantera lagstiftningen. Ett vanligt ändamål för kameraövervakning idag i skolorna är förekomsten av skadegörelse, något som kan ha stor ekonomisk betydelse för den enskilda skolan. Enligt Skolinspektionen bör ett annat berättigat ändamål för kameraövervakning i skolor, i vissa undantagsfall, kunna vara skolornas arbete med att förebygga och förhindra förekomsten av kränkande behandling för att säkerställa att eleverna har en trygg skolmiljö fri från kränkande behandling.

Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm, Besök: Sveavägen 159
Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 10
www.skolinspektionen.se

Skolinspektionen har i sin tillsyn kunnat konstatera att många skolor i stor utsträckning förlitar sig på en viss lösning för att komma till rätta med komplicerade problem istället för att angripa situationen på olika sätt och med skilda metoder parallellt. Skolinspektionen vill därför påtala vikten av att kameraövervakning i skolan aldrig får innebära att den ersätter andra förebyggande åtgärder, som till exempel vuxennärvaro på raster.

Mot bakgrund av att det enligt utredningen inte heller framöver kommer att föreligga en tillståndsplikt för platser dit allmänheten inte har tillträde, t.ex. i skolornas inomhusmiljöer, anser Skolinspektionen att all kameraövervakning i dessa miljöer bör anmälas till tillsynsmyndigheten. Skolinspektionen vill även framhålla vikten av att tillsynsmyndigheten bedriver en aktiv tillsyn och att skolan därvid utgör ett prioriterat område.

I rättspraxis gällande kameraövervakning är det oklart om skolgårdar ska betraktas som en plats dit allmänheten har eller inte har tillträde och således om den är tillståndspliktig eller inte. Enligt Skolinspektionen är detta inte tillfredsställande varför ett förtydligande bör ske och ett möjligt alternativ är att införa en särreglering för skolgårdar.

I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Ingegärd Hilborn, avdelningschefen Björn Persson, undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo och avdelningsjuristen Staffan Opitz deltagit.

Ann-Marie Begler
Generaldirektör

Malin van Veen
Jurist